

dog ikke handle med dem alle. Men disse Folk skulle ogsaa leve, siger man. Det er den almindelige Talemaade, det er en Økonomi, som man her i Landet gennemfører paa mange Omraader: Disse Folk skulle ogsaa leve. Men det er en Fejl, der skal ingen leve her i Landet uden af en Forretning, som gør Gavn; alle, som leve af en Forretning, som ingen Gavn gør, skjæle Pengene ud af Lommen paa os andre (Bevægelse). Ja, det er sandt! Og paa hvis Beføstning leve disse Mennesker? De leve ikke paa Grossererens Beføstning, som sender dem ud; De kan nok forstaa, at han er saa klog at tage sin Avance hos Købmændene, saa at han kan holde rejsende. Den lægges heller ikke paa Købmanden i Købstaden, han lægger den paa Varerne for Folk, der komme og købe, det er den øvrige Befolkning paa Landet, som maa betale, Arbejderen, Husmanden Gaardmanden, som nu tvinges til at købe deres Varer i Købstaden saa dyrt. Disse Probenrentere ere slet ikke saa billige, de sige selv, at de kunne ikke rejse, uden at de rejse flot. Det kan gerne være, jeg tror godt, at de ikke kunne rejse for en Grosserer uden at rejse flot. Det koster mange Penge, et saa storartet Probenrenteri. Jeg skal anføre et lille Eksempel, som viser det, og det er kun at tage et Tilfælde af flere Hundrede. Jeg kender en lille Købstad, en af de mindste — den har ikke en Gang 1,700 Indbyggere — der blev for nylig bygget et meget flot og stort Hotel af nogle Købmænd. Værten paa dette Hotel skal betale 4,000 Kr. i Husleje for det Par Værelser, han har. Saa sagde man til en af Medejerne, at det var en urimelig Husleje, og hvorledes skulde Værten skaffe de Penge til Veje i en saadan lille Købstad. Da svarede Købmanden, at de Penge bleve tagne ind mere end en Gang af de handelsrejsende. Nu maa man lægge Mærke til, at naar Værten skal tage disse Penge ind af de handelsrejsende, 4,000 Kr. til Husleje, saa maa han tage betydelig mere ind i Virkeligheden. Han skal jo dog ogsaa have noget for sine Varer. Hvis han tjener 100 Procent — og det gøre de paa de store Gæstgivergaarde — saa maa han altsaa for at tjene 4,000 Kr. hos de handelsrejsende tage mindst 8,000 Kr. ind, og tænker man sig nu, at i en Købstad paa ikke mere end 1,700 Mennesker kunne de handelsrejsende bruge 8,000 Kr. alene paa Gæstgiverier, foruden hvad de sætte til paa Jærnbaner, og de have jo ogsaa andre Udgifter, saa er det Bevis for, at det ikke er, som det skulde være. — Der blev før omtalt denne Omløbshandel med Varer af Syder. Jeg tror

ikke, de gøre nær den Fortræd som det forsvarende Probenrenteri, som vi have her i Landet. Det Resultat, som frembringes af det Lovforslag, vi have liggende her paa Bordet, er, at Varerne blive fordyrede for Smaaamanden helt igennem paa alle Omraader. Derfor vil jeg tilraade, at vi saa vidt mulig enes om, at det aldrig i sine Dage bliver til Lov. Dog vil jeg ikke tilraade at stemme mod Overgangen til anden Behandling, da jeg anser det for gavnligt, at det bliver rigtig godt figget efter i Sømmene.

H. Nielsen: Denne Forhandling blev indledet i Mødet forleden Dag af det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds (Christianen) med den Bemærkning, at han var glad ved det foreliggende Forslag, fordi det var et godt Grundlag til at arbejde denne Sag videre frem paa, og han søjede til, at han kaldte det et godt Grundlag, fordi den Frihed, som man i 1857 gif over til, den gif man nu tilbage fra og aabendte Tvang i samme Forhold, som man den Gang var gaaet over til Frihed. Jeg er uenig med det ærede Medlem i den Opfattelse, at det af den Grund kunde kaldes et godt Grundlag; men jeg erkender, at det har i alt Fald et Gode ved sig. Jeg tænker nemlig ved Grundlaget ikke alene paa selve Lovforslaget, men ogsaa paa det underliggende Arbejde af Kommissionen, og det er i alt Fald et af de saa Ulyspunkter, jeg har set ved at læse Lovforslaget og Kommissionens Betænkning igennem, at Kommissionen teoretisk erkender, at man ikke tør gaa bort fra, hvad man gif over til i 1857. Det er desværre kun paa Papiret, at man har anerkendt det, i Praksis synes man at ville slaa noget andet fast; men i hvert Tilfælde alene det, at de Mænd have kunnet se paa det med de Øjne, som de Herrer have set paa det med, og at de ikke driste sig til at gaa aabenhjert mod de Frihedsgrundsetninger, som have ligget til Grund for Overgangen fra det bundne til det fri i 1857, men erkende, at man bør blive staaende ved det som Grundlag, er dog noget, som der bør gøres opmærksom paa. Jeg tror i øvrigt med Henhyn til Loven af 1857, at det, som kaldes den bratte Overgang — og det maa jo al Tid blive en brat Overgang — laa deri, at det var et Systemstifte, og ved et Systemstifte kan det ikke undgaa, at Overgangen bliver brat; men det glædede mig i Dag at høre den højtærede Minister udtale, at selve denne Overgang dog skete med en vis Forsigtighed. Det har jeg ogsaa troet i Overensstemmelse med mine Erfaringer, og det